

Inre marknaderna för el och naturgas *I**

Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till rådets direktiv om ändring av direktiven 96/92/EG och 98/30/EG om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas (KOM(2001) 125 – C5-0184/2001 – 2001/0077(COD))

(Medbeslutandeförfarandet: första behandlingen)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens förslag till Europaparlamentet och rådet (KOM(2001) 125¹),
 - med beaktande av artikel 251.2, 47.2, artiklarna 55 och 95 i EG-fördraget, i enlighet med vilka kommissionen har lagt fram sitt förslag (C5-0184/2001),
 - med beaktande av artikel 67 i arbetsordningen,
 - med beaktande av betänkandet från utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi och yttrandena från utskottet för ekonomi och valutafrågor och utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden och utskottet för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor (A5-0077/2002).
1. Parlamentet godkänner kommissionens förslag såsom ändrat av parlamentet,
 2. uppmanar kommissionen och rådet att behandla ändringarna till direktiv 96/92/EG om gemensamma föreskrifter för den inre marknaden för el och direktiv 98/30/EG om gemensamma föreskrifter för den inre marknaden för gas i två särskilda direktiv och på motsvarande sätt ta med de ändringar som antagits av parlamentet,
 3. uppmanar kommissionen att på nytt höra parlamentet om kommissionen har för avsikt att väsentligt ändra detta förslag eller ersätta det med ett nytt,
 4. uppdrar åt talmannen att delge rådet och kommissionen parlamentets ståndpunkt.

¹ EGT C 240, 2.5.2001, s. 60.

**Europaparlamentets ståndpunkt fastställd vid första behandlingen den 13 mars 2002
inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/.../EG
om ändring av *direktiv 96/92/EG* om gemensamma regler för de inre marknaderna för *el***

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 *liksom artiklarna 2, 16 och 86* i detta,

med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande²,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande³,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget⁴, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för *el har* på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av *denna inre marknad*⁵.
- (2) Erfarenheterna från genomförandet av *detta direktiv* visar på de fördelar som *den inre marknaden* för el innebär *i vissa medlemsstater* när det gäller ökad effektivitet, prissänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister vidlåder dock fortfarande marknaderna, *vilket framgår av kommissionens senaste jämförande studie*, och de kan förbättras ytterligare *i följande hänseenden:*

¹ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60.

² EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

³ EGT C

⁴ Europaparlamentets ståndpunkt av den 13 mars 2002.

⁵ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

- *Ökat utrymme för marknadskrafterna, bättre skydd för små konsumenter samt fullständiga upplysningar till dessa.*
 - *Effektiva och mer enhetliga tariffstrukturer inom överföring och distribution genom förhandsprissättning och åtskillnad av olika verksamhetsgrenar på olika ägare.*
 - *Konkreta åtgärder för att garantera likvärdiga förutsättningar över hela verksamhetsfältet för producenterna och minska riskerna för dominerande marknadsställning och underprissättning.*
 - *Åtgärder inriktade på marknadens tendens till större efterfrågan på el.*
 - *En lämplig ram för att garantera nya energitjänster, som också behövs för att uppväga bortfallet av arbetstillfällen inom energisektorn.*
- (3) *De friheter som de europeiska medborgarna garanteras genom fördraget – fri rörlighet för varor, friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten – kan endast säkras på en fullständigt öppen marknad där alla konsumenter fritt kan välja leverantör och där alla leverantörer kan leverera fritt till sina kunder.*
- (4) Europeiska rådet *efterlyste* vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 snabba åtgärder för att fullborda den inre marknaden för såväl el- som gassektorn och för att *skynda på avregleringen inom dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad inom dessa områden.* Europaparlamentet uppmanade i sin resolution av den 6 juli 2000¹ om kommissionens andra rapport *till rådet och Europaparlamentet* om avregleringen av energimarknaderna kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaderna.
- (5) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande inre marknad rör tillträde till näten, *prissättningen* och skillnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet, *var till kommer att olika länder förfarit på olika sätt vid internaliseringen av miljökostnaderna samt att det statliga stödet till vissa delar av energisektorn varierat i omfång.*

¹ EGT C 121, 24.4.2001, s 451.

- (6) *En fungerande konkurrens kräver att nättillträdet garanteras utan diskriminering, på ett sätt som medger insyn och till priser som återspeglar kostnaderna. Samtidigt gäller det att behålla nätens attraktivitet för investerare.*
- (7) För att uppnå icke-diskriminerande tillträde till näten är det av avgörande betydelse att oberoendet för den systemansvarige för överföringssystemet säkerställs. Bestämmelserna om åtskillnad mellan verksamheterna bör därför skärpas. För att säkerställa icke-diskriminerande tillträde till distributionsnäten bör krav på åtskillnad mellan verksamhetsgrenarna införas för systemansvariga för distributionssystem när det gäller el. **Att nödvändig nätinфраstruktur, bland annat länkkapaciteten och decentraliserad elproduktion, anläggs och underhålls bidrar till en stabil elförsörjning.**
- (8) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från åtskillnadskraven. **Denna typ av undantag skall dock fokuseras på verkligt oberoende lokala distributionsbolag som inte ägs eller kontrolleras av andra bolag i den bemärkelse som avses i förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer¹.**
- (9) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till viktiga transportstrukturer och liknande **infrastruktur skall** bli öppna och tydliga, förutsägbara och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering.
- (10) Mot bakgrund av erfarenheten från tillämpningen av rådets direktiv 90/547/EEG av den 29 oktober 1990 om transitering av elektricitet genom **kraftledningsnät² bör** åtgärder vidtas för att se till att ordningarna för tillträde till transitering, inbegripet gränsöverskridande transitering **av el** mellan medlemsstater, blir enhetliga och icke-diskriminerande.
- (11) **Ett effektivt tillsynssystem** behövs om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. **En rättsligt bindande ordning för tillträde är lika nödvändig för dess genomförande som en effektiv myndighet som är oberoende av elindustrins och medlemsstaternas regeringars intressen. Myndigheterna** bör minst ha befogenhet att **självständigt fastställa rättsligt bindande metoder för beräkning av tarifferna för nättillträde.**

¹ EGT L 257, 21.9.1990, s. 13. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97 (EGT L 180, 9.7.1997, s. 1).

² EGT L 313, 13.11.1990, s. 30. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 98/75/EG (EGT L 276, 13.10.1998, s. 9).

- (12) Tillsynsmyndigheten bör *själv* kunna *fastställa eller* godkänna tariffer på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller *distributionssystemet, eller* på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om.
- (13) Av *rättvise- och konkurrensskäl samt indirekt för att företagens minskade energikostnader, som kommer företagen till godo, skall skapa arbetstillfällen* bör *de ekonomiska* fördelarna med den inre marknaden så snart som möjligt blir tillgängliga för industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och för alla gemenskapsmedborgare.
- (14) *Elkunderna* bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre *elmarknaden* bör likväl ske stegvis *med en konkret tidsfrist*, för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.
- (15) När marknaderna stegvis öppnas för full konkurrens kommer skillnaderna mellan medlemsstaterna att försvinna stegvis. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt. *Grunden för en fungerande marknadsekonomi är att samma regler gäller i hela Europa för subventioner, skatteförmåner och bidrag samt att samma skattemässiga behandling föreligger i fråga om reserver o.dyl.*
- (16) *Nästan* alla medlemsstater har valt att säkerställa konkurrensen på elproduktionsmarknaden genom ett öppet tillståndsförfarande. Om tillräcklig elproduktionskapacitet inte anläggs på grundval av tillståndsförfarandet bör dock medlemsstaterna få trygga försörjningen genom anbudsförfarande.
- (17) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat *undersökas, varefter undersökningen skall utsträckas till att omfatta gemenskapen som helhet med hänsyn till den fysiska kapaciteten för överföring av el mellan områden med elöverskott och områden med elbrist. Denna situationsövervakning bör göras i tillräckligt god tid, så att lämpliga åtgärder hinner vidtas och genomförs* om försörjningstryggheten *eller miljön* äventyras. *Energieffektivitet och energibesparingsåtgärder bör främjas genom skattemässiga stimulansåtgärder.*

- (18) *Kommissionen och Europaparlamentet bör tillsammans med medlemsstaterna så snart som möjligt besluta om ett direktiv för främjande av kraftvärme och ett direktiv om åtgärder för energi- och elbesparing. I dessa direktiv bör EU-mål och nationella mål fastställas, men medlemsstaterna bör själva få besluta om vilka mekanismer som är mest lämpade för att uppnå dessa mål. Dessa direktiv bör träda i kraft parallellt med marknadsöppnandet.*
- (19) Medlemsstaterna bör tillförsäkra alla kunder rätten att få tillgång till elförsörjning av en bestämd kvalitet till *överkomliga, lätt och tydligt jämförbara* och rimliga priser av ett slag som medger insyn. För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla högsta möjliga kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktivet. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet.
- (20) Kravet på att kommissionen skall underrättas om avslag på ansökan om tillstånd att anlägga ny produktionskapacitet har visat sig vara onödigt administrativt arbete, och bör därför tas bort.
- (21) *Direktiv 96/92/EG bör* därför ändras i enlighet med detta.
- (22) I överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen såsom de kommer till uttryck i artikel 5 i fördraget kan målen för den planerade åtgärden, nämligen att skapa *en* fullständigt fungerande inre *marknad för el* där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna och kan därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre uppnås på gemenskapsnivå. Detta direktiv inskränker sig till det minimum som krävs för att nå detta mål och går inte utöver vad som är nödvändigt för detta ändamål.

(23) För att lika behandling vid tillträde till *elnäten* skall kunna tillförsäkras även vid transitering bör *direktiv* 90/547/EEG upphävas.

(24) *När det gäller elproduktion och elmängder måste certifierade och ackrediterade undersökningar genomföras.*

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 96/92/EG ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 skall ändras på följande sätt:

a) *Punkt 8 skall ersättas med följande:*

"8. "grossist": en fysisk eller juridisk person, om medlemsstaten tillåter sådana, som köper och säljer el och som inte bedriver överföring, produktion och distribution inom eller utanför det system där han är etablerad. Grossisterna delas upp i två underkategorier:

a) *"grossisthandlare": en fysisk eller juridisk person, om medlemsstaten tillåter sådana, som köper och säljer el i parti ej avsedd för eget bruk och som inte bedriver överföring, produktion eller distribution inom eller utanför det system där han är etablerad.*

b) *"leverantör": en fysisk eller juridisk person, om medlemsstaten tillåter sådana, som köper el ej avsedd för eget bruk och säljer den till slutförbrukaren, och som inte bedriver överföring, produktion eller distribution inom eller utanför det system där han är etablerad."*

b) Punkt 9 skall ersättas med följande:

"9. "slutförbrukare": konsument som köper el för eget bruk,"

c) *Punkt 18 skall ersättas med följande:*

"18. "vertikalt integrerat elföretag": ett företag som bedriver verksamhet inom åtminstone två av följande områden: å ena sidan överföring eller distribution och å andra sidan produktion eller försäljning/försörjning av el eller tjänster,"

d) *Punkt 21 skall ersättas med följande:*

"21. "långsiktig planering": planering av behovet av investeringar i produktions-, överförings- och distributionskapacitet på lång sikt för att kunna möta systemets efterfrågan på el och trygga försörjningen till kunderna,"

e) Punkt 22 skall ersättas med följande:

"22. "icke-hushållskund": konsument som köper el som inte är avsedd för det egna hushållet; begreppet omfattar producenter, överförings- och distributionsföretag och grossister."

f) *Följande punkter 24-34 skall läggas till:*

"24. "fysiska energitjänster": de konkreta faciliteter som erhålls genom energiförbrukande utrustning, såsom utrustning för matlagning, belysning, temperaturreglering, kylförvaring av livsmedel, transport eller tillverkning av produkter,

25. "energieffektivitet/efterfrågehantering": program och åtgärder som berör elföretagen och andra aktörer, till exempel energitjänsteföretag, inom slutanvändarledet för energi och som minskar den primära energikonsumtionen samtidigt som samma nivå av fysiska energitjänster säkras; dessa tillvägagångssätt skall förverkligas inom ramen för rådets direktiv 93/76/EEG om begränsning av koldioxidutsläpp genom en förbättring av energieffektiviteten (SAVE)",*

26. *"detaljhandel": försäljning av el till slutförbrukaren,*
27. *"förnybara energikällor": förnybara icke-fossila energikällor (vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsanläggningar och biogaser),*
28. *"anslutna kraftverk": kraftverk som har anslutits till distributionsnäten och som inte har några länkar för extern handel,*
29. *"berättigade konsumenter": konsumenter som har tillgång till konkurrerande elleverantörer i enlighet med detta direktiv,*
30. *"lokalt ägda företag": företag med lokala myndigheter som majoritetsägare,*
31. *"centraliserad produktion": produktionsanläggningar som ingår i system för inmatning enligt artikel 8 i detta direktiv eller är anslutna till det sammanlänkade systemet,*
32. *"decentraliserad produktion": produktionsanläggningar som inte är anslutna till något centralt system för inmatning eller betjänas av direktledningar i den bemärkelse som avses i artikel 21,*
33. *"oberoende privata elföretag": företag som helt och hållet ägs och kontrolleras av ett enda företag som i sin tur inte ägs eller kontrolleras av något annat företag i den bemärkelse som avses i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer ** ,*
34. *"tillkännagivande": tillhandahållandet i samlad form av kommersiell information om produktionen av den förbrukade elektriciteten. Informationen kan beröra vilka källor som används vid elproduktionen, var de är belägna, vilka kostnader som är förbundna med dem eller hur de påverkar miljön."*

* EGT L 237, 22.9.1993, s. 28.

** EGT L 257, 21.9.1990, s. 13. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr. 1310/97 (EGT L 180, 9.7.1997, s. 1)."

2. Artikel 3 skall ersättas med följande:

"Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, säkerställa att elföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt elmarknad **och en trygg och miljömässigt hållbar elförsörjning och detaljhandel med el**. Medlemsstaterna får inte diskriminera mellan sådana företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med beaktande av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, i det allmänna ekonomiska intresset ålägga företag som bedriver verksamhet inom elsektorn att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse säkerhet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet, kvalitet och pris samt miljöskydd (**inbegripet klimatförändringar**) **och energieffektivitet likväl som forskning och utveckling**. Sådana tjänster skall vara klart definierade, öppna och tydliga, icke-diskriminerande och kontrollerbara. För att kunna tillhandahålla allmännyttiga tjänster som avser försörjningstrygghet, **energieffektiv produktion, överföring och slutanvändning samt främjande och användning av förnybara energikällor** kan medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till möjligheten att tredje part ansöker om att få tillträde till systemet. **De nationella tillsynsmyndigheterna skall övervaka hur tarifferna i slutförbrukarledet utvecklas, särskilt i förhållande till nationella konsumentpriser, inkomster och levnadskostnader. I denna fråga skall lämpligt samråd ske med konsumentorganisationer och andra berörda företag. Medlemsstaterna får, med hänsyn till nationella villkor, förbjuda utsedda företag att ta ut avgifter som överskrider vissa pristak av privathushåll. När en tillfredsställande konkurrensnivå har uppnåtts bör alla pristak tas bort.**

3. Medlemsstaterna skall inom sitt territorium säkerställa alla *konsumenters* rätt att få samhällsomfattande tjänster (d.v.s. tillgång till elförsörjning *eller fysiska energitjänster* av en bestämd kvalitet till överkomliga och rimliga priser). *Överkomlighet bör definieras på lämpligt sätt, med hänsyn till nationella konsumentpriser, inkomster och levnadskostnader. Samhällsomfattande tjänster är ett dynamiskt begrepp som måste ses över regelbundet. Inget i detta direktiv bör hindra medlemsstaterna från att stärka privathushållens och de små och medelstora konsumenternas ställning på marknaden genom att främja möjligheterna till frivillig samgång mellan företrädare för denna konsumentkategori vid anbudsförfaranden.* De skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare och för att garantera ett starkt konsumentskydd, särskilt i form av klara och förståeliga avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. *Medlemsstaterna skall se till att utsatta konsument skyddas mot att få sin elförsörjning avstängd.* Dessa åtgärder skall bland annat omfatta *frågor om information om elkällorna och prissättningen för privathushållen. Medlemsstaterna skall se till att det finns effektiva system och förfaranden som medger insyn och som gör det möjligt för enskilda kunder att byta leverantör.*

4. *Medlemsstaterna skall se till att elföretag som levererar el till slutförbrukare tillhandahåller dessa ett visst minimimått av information i de räkningar de tillställer slutförbrukarna och i allt reklammaterial och säljfrämjande material som riktas till slutförbrukarna. Konsumenterna måste få klara besked om hur många procent av den el som levererats till dem eller som är avsedd att levereras till dem som alstrats med vart och ett av de bränslen som använts vid den kommersiella elproduktionen samt om vilken sammansättning av olika bränslen som elföretaget överlag använt under den närmast föregående sexmånadersperioden. Likaså bör det anges hur många procent av produktionen som kommer från kraftvärmeverk. När det gäller el som företag anskaffar via spotmarknaden skall de uppgifter om bränslesammansättningen som elbörsen är skyldig att offentliggöra var sjätte månad användas som utgångspunkt för den information som tillhandahålls om elektriciteten. Dessutom skall de totala effekterna som detta genomsnitt har för produktionen av växthusgaser, partikelutsläpp (svaveldioxid och kväveoxider) och kärnavfall anges. Företag som inte lämnar fullständiga upplysningar om sina elkällor enligt vad som stadgas i detta direktiv skall påföras sanktioner.*

Ett certifierat organ skall se till att det råder obegränsad insyn när det gäller mängder (kvantitet) och metoder (kvalitet) för elproduktion.

5. Då avtal ingås med privathushåll med en anslutningskapacitet på mindre än 10 kW skall kunden erbjudas åtminstone en avtalstyp utan fast minimipris oberoende av förbrukningsmängderna.

6. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd och försörjningstrygghet särskilt genom att underhålla och anlägga nödvändig nätinfrastuktur, inbegripet *länkkapacitet*.

7. Medlemsstaterna skall föreskriva att överförings- och distributionsföretagen skall uppfylla minimikrav på underhållssidan, t.ex. när det gäller hur snabbt reparationer måste utföras och anslutningar göras.

8. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artiklarna 5, 6, 16 och 21 i den utsträckning som tillämpningen av dem, rättsligen eller i praktiken, skulle hindra elföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem av allmänt ekonomiskt intresse, och i den mån handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det strider mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder enligt detta direktiv och artikel 86 i fördraget."

3. Följande artikel 3a skall införas:

"Artikel 3a

1. Medlemsstaterna skall ***när detta direktiv genomförts*** underrätta kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att uppfylla förpliktelserna om samhällsomfattande tjänster, ***inklusive konsumentskydd***, och om allmännyttiga tjänster, ***inklusive sådana som avser miljöskydd genom främjande av förnybara energikällor och åtgärder till förmån för energieffektivitetsstyrning på efterfrågesidan***, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. ***De skall därefter vartannat år underrätta kommissionen om eventuella ändringar av de åtgärder som vidtagits för att uppfylla förpliktelserna om samhällsomfattande och allmännyttiga tjänster, inklusive sådana som avser miljöskydd, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej.***

2. Kommissionen skall *första gången efter medlemsstaternas underrättelse och därefter* vartannat år offentliggöra en rapport som innehåller en analys och en *bedömning av effektiviteten hos och konkurrens effekterna* av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet.

Kommissionen skall vid behov utfärda rekommendationer om nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet.

3. Konsumenterna skall även informeras om sina rättigheter när det gäller samhällsomfattande tjänster."

4. Artikel 4 skall utgå.
5. Artikel 5 skall ersättas med följande:

"Artikel 5

1. Medlemsstaterna skall anta ett tillståndsförfarande för anläggning av ny produktionskapacitet som skall tillämpas enligt objektiva, öppna och tydliga och icke-diskriminerande kriterier.

2. Medlemsstaterna skall fastställa vilka kriterier som skall vara uppfyllda för att tillstånd att anlägga produktionskapacitet på deras territorium skall beviljas. Dessa kriterier kan avse

- a) skydd av och säkerhet för elsystemet, installationer och tillhörande utrustning,
- b) skydd av befolkningens hälsa och säkerhet,
- c) miljöskydd,
- d) markanvändning och lokalisering,
- e) användning av allmän mark,
- f) energieffektivitet,
- g) primärkällornas natur,

- h) sökandens egenskaper, t.ex. teknisk, ekonomisk och finansiell förmåga,
 - i) hur de åtgärder som antagits enligt artikel 3 har följts.
3. Tillståndsförfarandena och kriterierna skall offentliggöras.
4. Om tillståndsansökan avslås skall sökanden informeras om skälen för avslaget. Skälen skall vara objektiva, icke-diskriminerande, väl grundade och vederbörligen dokumenterade. Sökanden skall ha möjlighet att överklaga."
- 5. *Små decentraliserade och/eller anslutna producenter skall komma i fråga för förenklade tillståndsförfaranden. Dessa påskyndade förfaranden skall gälla för alla anläggningar med en kapacitet på mindre än 15 mW (den kapacitet som anges i programmet för påskyndat tillstånd inom ramen för mekanismen för ren utveckling) och för alla anslutna producenter. Detta tillstånd skall inte gälla företag eller hushåll som vill producera sin egen el genom användning av bränsleceller, mikrokraftvärmeverk eller liknande teknik.***
6. Artikel 6 skall ändras på följande sätt:
- a) Punkt 1 skall ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna skall se till att det finns en möjlighet att trygga försörjningen **och miljöskyddet** genom att ny kapacitet uppbringas **eller åtgärder vidtas till förmån för energieffektivitet och efterfrågestyrning** genom ett anbudsförfarande grundat på offentliggjorda kriterier. Anbudsförfarande får dock bara användas om den kapacitet som anläggs med tillämpning av tillståndsförfarandet inte är tillräcklig **eller åtgärderna för efterfrågestyrning inte är tillräckliga för att säkerställa försörjningskrav och miljöskyddsmål. Medlemsstaterna skall inleda ett anbudsförfarande för anläggandet av ny kapacitet på grundval av offentliggjorda kriterier. Om flera medlemsstater berörs kan kommissionen se till att anbudsförfarandena samordnas.**"

- b) Punkt 2 skall utgå.
- c) **Punkt 4 skall utgå.**
- d) Punkt 6 skall utgå.

7. Följande artikel 6a skall införas:

"Artikel 6a

1. Medlemsstaterna skall tilldela ett organ, som får vara den oberoende tillsynsmyndighet som avses i artikel 22, uppgiften att bevaka frågor som rör försörjningstryggheten. Organet skall särskilt bevaka balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, ***energinätens funktionsduglighet och underhållet av dem samt bedöma den potentiella överföringskapaciteten***. Organet skall senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport som skall sammanfatta vad det kommit fram till i dessa frågor och vilka åtgärder som vidtagits eller skall vidtas i samband därmed; rapporten skall omedelbart överlämnas till kommissionen.

Organet skall bidra till utvecklingen av den inre marknaden för el och till främjandet av harmonisering och skapandet av lika villkor för el på europeisk nivå genom att samarbeta med andra organ och med kommissionen på ett sätt som medger insyn i syfte att se till att bestämmelserna i detta direktiv om el tillämpas konsekvent i alla medlemsstater.

I detta syfte skall organet framför allt föröka uppnå enighet om de typer av instrument och åtgärder som är bäst lämpade för att komma till rätta med särskilda typer av situationer på den europeiska marknaden för el.

I de fall kommissionen utfärdar rekommendationer till medlemsstaterna om en harmoniserad tillämpning av bestämmelserna i detta direktiv för att främja uppfyllandet av de mål som fastställs i direktivet skall medlemsstaterna se till att de nationella tillsynsmyndigheterna tar stor hänsyn till dessa rekommendationer när de utför sina uppgifter.

2. *Samarbete kommer bland annat att ske i en kommitté eller en grupp som består av europeiska tillsynsmyndigheter för elsektorn. Kommissionen skall tillsätta en grupp med europeiska tillsynsmyndigheter för den europeiska elmarknaden, vilken skulle vara en lämplig mekanism för att främja samarbete och samordning mellan nationella tillsynsmyndigheter, i syfte att främja utvecklingen av den inre elmarknaden och försöka få till stånd en konsekvent tillämpning i alla medlemsstater. Kommitténs eller gruppens sekretariat skall ledas av kommissionen. Medlemsstaterna skall besluta om vilka organ som är nationella tillsynsmyndigheter i enlighet med detta direktiv.*

3. *Kommissionen skall på grundval av de uppskattningar som utarbetas i varje medlemsstat göra en sammanfattande kartläggning av hur elbehovet tillgodoses på hela den inre marknaden, med hänsyn till den fysiska kapaciteten för överföring av el mellan områden med elöverskott och områden med elbrist. På grundval av denna sammanfattande kartläggning och de nationella rapporterna som avses i punkt 1 skall kommissionen årligen överlämna ett meddelande till Europaparlamentet och rådet som analyserar olika frågor som rör elförsörjningstryggheten i gemenskapen, särskilt den rådande och förväntade balansen mellan tillgång och efterfrågan. Kommissionen skall, där så är lämpligt, utfärda rekommendationer."*

8. Artikel 7 skall ersättas med följande:

"Artikel 7

1. *Medlemsstaterna skall se till att intressen som berör driften av näten och intressen som berör produktion/leverans av el är så oberoende av varandra som möjligt. För att uppnå detta mål skall medlemsstaterna i princip vidta åtgärder för att garantera en fullständig åtskillnad av ägandet till överföringssystemen.*

De medlemsstater som önskar göra undantag från principen om åtskillnad av ägandet skall göra anmälan till kommissionen för att bevisa att det system de valt garanterar en nivå av diskrimineringsfrihet som motsvarar den som garanteras av separat ägande. Kommissionen skall senast 2006 göra en bedömning av de olika nationella systemen samt av den nivå av diskrimineringsfrihet som uppnåtts i fråga om tillträdet till överföringsnätet och vid behov framlägga nya förslag om obligatorisk åtskillnad av ägandet.

2. *Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger överföringssystem att utse en eller flera systemansvariga som skall ansvara för drift och underhåll och, vid behov, utveckling av överföringssystemet inom ett visst område och dess länkar till andra system för att garantera försörjningstrygghet.*

3. *Medlemsstaterna skall se till att tekniska regler om lägsta tekniska konstruktions- och driftkrav för anslutning till systemet av produktionsanläggningar, distributionssystem, direktanslutna kunders utrustning, länkutrustning och direktledningar utarbetas och offentliggörs. Dessa krav, som skall fungera som en garant för att systemen är driftskompatibla, skall vara objektiva och icke-diskriminerande. De skall anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter*.*

4. *Den systemansvarige skall ansvara för styrningen av energiflödena i systemet, med beaktande av utbyten med andra sammanlänkade system. Den systemansvarige skall därför vara ansvarig för ett säkert, tillförlitligt och effektivt elsystem och, i det sammanhanget, säkerställa tillträde till all stödverksamhet som är nödvändig.*

5. *Den systemansvarige skall årligen förse den tillsynsmyndighet som avses i artikel 22.1 med en rapport om vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende. Rapporten skall samtidigt offentliggöras av den systemansvarige.*

6. *Den systemansvarige får inte diskriminera användare av systemet eller kategorier av användare av systemet, i synnerhet inte till förmån för sina dotterbolag eller aktieägare.*

7. *Om den systemansvarige i fråga om ägande inte redan senast den 1 januari 2003 är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med överföringssystemet att göra, skall den systemansvarige inom det integrerade elföretaget vara oberoende av annan verksamhet som inte har med överföring att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande.*

För att säkerställa att den systemansvarige är oberoende skall följande kriterier gälla:

- a) Personer som ansvarar för ledningen av överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretaget vilka direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende *elproduktion eller* elförsörjning.
- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de personliga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att ledningen kan agera självständigt.
- c) *Den systemansvarige skall ha tillräcklig beslutanderätt när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga underhåll och utbyggnad av nätet. Den systemansvariges intäkter måste vara tillräckligt stora för att han skall kunna få tillgång till de fria kapitalmarknaderna.*
- d) Den systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har i samband med att detta mål uppfylls. Planen skall utarbetas av en övervakningsansvarig, som också skall se till att planen följs; den övervakningsansvarige skall utses av och ansvara inför ordföranden eller den verkställande direktören i det integrerade elföretag som den systemansvarige tillhör. Den övervakningsansvarige skall lämna en årlig rapport över vidtagna åtgärder till den nationella tillsynsmyndigheten; rapporten skall publiceras.

* *EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18)*"

9. Följande artikel 7a skall införas:

"Artikel 7a

Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt."

10. I artikel 8 skall följande punkter läggas till som punkterna 5, 6 och 7:

"5. Kostnaderna för nätanslutning av nya producenter av el från förnybara källor och av kraftvärme skall vara objektiva, medge insyn och vara icke-diskriminerande. Ett europeiskt system för riktmärken ("benchmarking") skall fungera som en garant för att det inte finns några hinder för främjande av elproduktion från olika källor.

6. Medlemsstaterna kan begära att den systemansvarige för överföringssystemet uppfyller vissa minimikrav i fråga om underhåll och utveckling av överföringssystemet, inbegripet länkkapaciteten.

7. De regler om balansering i realtid av produktion och konsumtion av el som antas av de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen skall vara öppna och tydliga och icke-diskriminerande. Tariffer och villkor för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar rådande marknadspriser, och skall innan de träder i kraft fastställas eller godkännas av de nationella tillsynsmyndigheterna och offentliggöras. De nationella tillsynsmyndigheterna skall så snart som detta är möjligt med tanke på likviditetsnivåerna på de nationella elmarknaderna främja utvecklingen av marknadsbaserade mekanismer för elförsörjning och elinköp i balansutjämnande syfte, vilka skall medge insyn."

11. Artikel 9 skall ersättas med följande:

"Artikel 9

Den systemansvarige för ett överföringssystem bör ha en aktiv skyldighet att i rätt tid och i samlad form förse alla berörda parter med upplysningar om länkar, nätanvändning och kapacitetsfördelning. Upplysningar som inte är i samlad form får behandlas som företagshemligheter."

12. I artikel 10 skall följande punkt läggas till som punkt 4:

"4. Om den systemansvarige i fråga om ägande inte redan är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med distributionssystemet att göra, skall den systemansvarige inom det integrerade elföretaget vara oberoende av annan verksamhet som inte har med distribution att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande.

För att säkerställa att den systemansvarige är oberoende skall följande kriterier gälla:

- a) Personer som ansvarar för ledningen av distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretaget vilka direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende elproduktion, elöverföring eller elförsörjning.
- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de personliga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att ledningen kan agera självständigt.
- c) Den systemansvarige skall *ha tillräcklig beslutanderätt när det gäller* de tillgångar som behövs för att *trygga underhåll och utbyggnad av* nätet. *Den systemansvariges intäkter måste vara tillräckligt stora för att han skall kunna få tillgång till de fria kapitalmarknaderna.*
- d) Den systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande *beteende*. *Planen* skall utarbetas av en övervakningsansvarig, som också skall se till att planen följs. Den övervakningsansvarige *skall ansvara* inför ordföranden eller den verkställande direktören i *företaget och* lämna en årlig rapport över vidtagna åtgärder till den nationella tillsynsmyndigheten.

Bestämmelserna i första och andra stycket skall gälla från och med den 1 januari 2003. Medlemsstaterna kan besluta att inte tillämpa dessa bestämmelser i fråga om integrerade elföretag som *driver ett distributionsnät till vilket färre än 150 000 kunder är anslutna och där majoritetsägaren och den för driften direkt ansvarige är en lokal myndighet eller ett organ som står under dess överinseende eller ett lokalt oberoende privat integrerat elföretag eller ett samhällsägt integrerat elföretag.*

I samband med att det etableras nya elföretag som är avsedda att nu och i framtiden helt och hållet ägas eller drivas av lokala myndigheter eller av organ som står under deras överinseende, skall värdet på de befintliga distributionsnäten uppskattas enligt principen om aktuellt bokföringsvärde."

13. I artikel 11 skall följande punkt 1a läggas till:

"1a. Resurser för efterfrågehantering och/eller decentraliserad/ansluten produktion som kan eliminera behovet av utbyggnad eller ersättning av distributionskapacitet skall prioriteras vid planeringen."

14. Artikel 12 skall ersättas med följande:

"Artikel 12

Den systemansvarige för ett distributionssystem skall ha en aktiv skyldighet att i rätt tid och i samlad form förse alla berörda parter med upplysningar om länkar, nätanvändning och kapacitetsfördelning. Upplysningar som inte är i samlad form får behandlas som företagshemligheter."

15. Följande artiklar 12a och 12b skall införas:

"Artikel 12a

Reglerna i artiklarna 7.7 och 10.4 hindrar inte att ett kombinerat överförings- och distributionssystem kan drivas av en systemansvarig som är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med driften av överförings- och distributionssystemen att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande, och som uppfyller kraven i artikel 7.7.

Artikel 12b

Reglerna i artiklarna 7.7 och 10.4 hindrar inte den systemansvarige för överföringsnäten från att anses vara helt oberoende av annan verksamhet som inte rör överföringssystemet, såvida den systemansvarige inte äger överföringstillgångarna."

16. *Artikel 13 skall ersättas med följande:*

"Artikel 13

Medlemsstaterna eller den behöriga myndighet de utser liksom de myndigheter för lösande av tvister som anges i artikel 20.3 skall ha tillgång till den bokföring hos företag för produktion, detaljhandel, överföring, distribution eller handel/tillförsel som de behöver för att kunna utföra sina kontroller."

17. Artikel 14.3 skall ersättas med följande:

"3. För att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen skall integrerade elföretag i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna *överföring eller distribution å ena sidan och produktion eller försäljning/försörjning å andra sidan* samt, där så är lämpligt, upprätta en koncernredovisning för verksamhet utanför elsektorn på det sätt företaget hade varit skyldigt att göra om verksamheten i fråga bedrivits i separata företag. *Distributionsavgifterna skall endast omfatta relevanta utgifter som är nödvändiga för driften av distributionssystemet, underhåll, investeringskostnader och den normala avkastningsgraden, vilken skall fastställas av tillsynsmyndigheten.* Den interna bokföringen skall innehålla en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren."

18. *I artikel 14 skall följande punkt 6 läggas till:*

"6. I syfte att säkra tillgången till medel för framtida avveckling och undanröja hinder för rättvis konkurrens på energimarknaden skall medlemsstaterna införa särredovisning för finansieringen av framtida verksamhet inom områdena avveckling eller avfallshantering. Dessa medel måste granskas och revideras årligen av en oberoende instans, till exempel tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna, för att se till att de medel som uppbringas för sådan framtida verksamhet och räntorna från dessa medel endast utnyttjas i detta ändamål, det vill säga för avveckling eller avfallshantering, och inte används - vare sig direkt eller indirekt - för att finansiera marknadsverksamhet."

19. Artikel 15 skall utgå.
20. Artikel 16 skall ersättas med följande:

"Artikel 16

1. Alla medlemsstater skall säkerställa att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystemen som grundas på offentliggjorda tariffer *eller referenstariffer* som gäller för alla *elförbrukare och elproducenter*, tillämpas objektivt och utan att någon systemanvändare diskrimineras *och återspeglar de marginella nätkostnader som på lång sikt undviks med hjälp av decentraliserad elproduktion och efterfrågestyrning*. Tarifferna *eller referenstarifferna* skall innan de träder i kraft godkännas av *myndigheter* som inrättats *och verkar* i enlighet med artikel 22.

2. *Om en systemansvarig* för överförings- eller distributionssystemet *saknar kapacitet att ge tillträde till systemet måste denne uppge villkor för en förbättring av systemet. Sådana villkor skall grundas på en godkänd metod för anslutning.*

3. *Medlemsstaterna skall säkra att skillnaden mellan den fysiskt tillgängliga kapaciteten och den fysiska kapacitet som faktiskt utnyttjas görs tillgänglig för systemanvändarna.*"

21. Artiklarna 17 och 18 skall utgå.
22. Artikel 19 skall ersättas med följande:

"Artikel 19

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla icke-hushållskunder skall kunna välja elleverantör fritt senast från och med den 1 januari 2003. Medlemsstaterna skall också se till att samtliga kunder kan välja elleverantör fritt senast från och med den 1 januari 2005.

2. För att undvika bristande jämvikt i när elmarknaderna öppnas
 - a) får avtal om elleverans med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system, inte förbjudas om kunden anses berättigad i båda de berörda systemen,
 - b) kan kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de två systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda elleveransen på begäran av den medlemsstat där den berättigade kunden befinner sig.

3. *En medlemsstat kan undantas från punkt 2 b under förutsättning att ingen leverantör av el till privata slutförbrukare i den medlemsstaten har något (direkt eller indirekt) intresse i en annan leverantör av el till privata slutförbrukare i en annan medlemsstat, och att den andra medlemsstaten inte har undantagits från punkt 2 b. Varje sådant undantag skall meddelas kommissionen årligen ett år i förväg. Inga undantag skall tillåtas efter den 1 januari 2008.*

23. Artikel 20.4 skall ersättas med följande:

"4. I händelse av gränsöverskridande tvister skall den behöriga tvistlösande myndigheten vara den myndighet som omfattar den systemansvarige som vägrar utnyttjande av eller tillträde till systemet."

24. Artikel 22 skall ersättas med följande:

"Artikel 22

1. Medlemsstaterna skall ***utse ett eller flera behöriga organ till tillsynsmyndigheter. De skall i så hög grad som möjligt vara oberoende av medlemsstaternas regeringar och måste*** vara helt oberoende av elindustrins intressen. De skall ***ha till uppgift att kontinuerligt övervaka marknaden, särskilt vad gäller konkurrensnivån, och skapa lika villkor på elmarknaden, och*** åtminstone ha ensamt ansvar för att

- a) *på förhand* fastställa eller godkänna villkoren för anslutning och tillträde till nationella nät, inbegripet överförings- och distributionstariffer *eller referenstariffer för alla kunder, varvid hänsyn skall tas till de marginalkostnader som på lång sikt går att undvika med hjälp av decentraliserad energiproduktion eller ansluten produktion,*
- b) fastställa eller godkänna tariffer eller ändringar av tariffer på nationell nivå så att de avspeglar kostnader och intäkter i samband med gränsöverskridande överföring av el,
- c) utforma bestämmelser om förvaltning och tilldelning av *länkkapacitet* i samarbete med de nationella tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater där *sammanlänkning* finns,
- d) fastställa eller godkänna mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella elnätet,
- e) se till att bestämmelserna i artikel 3.3 och 3.4 följs.

2. De metoder som används för att beräkna överförings- och distributionstarifferna, reglerna för tillhandahållande av balanseringsenergi och de regler som nämns i artikel 8.7 skall innan de träder i kraft fastställas av medlemsstaterna och vara juridiskt bindande samt godkännas av tillsynsmyndigheterna.

3. De behöriga myndigheterna skall ha rätt att vid behov begära att de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen ändrar de villkor, tariffer, bestämmelser och mekanismer som anges i punkt 1 för att säkerställa att dessa är rimliga och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

4. Om någon part har ett väl grundat klagomål som rör en systemansvarig för överförings- eller distributionssystemen när det gäller de villkor, tariffer, bestämmelser och mekanismer som anges i punkt 1 kan denne inge klagomålet hos den behöriga myndigheten, som inom två månader skall lägga fram ett bindande beslut.

5. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva mekanismer för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning **och beteende som motverkar konkurrens**. Dessa mekanismer, **inbegripet de årliga utvärderingar som skall göras av tillsynsmyndigheten**, skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

De behöriga myndigheterna i respektive medlemsstat skall den 31 juli varje år förse Europeiska kommissionen med en rapport om dominerande marknadsställning, underprissättning och beteende som motverkar konkurrens. Rapporten skall också innehålla en översikt över hur ägarförhållandena förändras och ta upp de konkreta åtgärder som medlemsstaterna har genomfört för att säkra tillräcklig mångfald bland marknadsaktörerna.

Kommissionen skall särskilt övervaka koncentrationerna på elmarknaden, i samråd med Europeiska kommittén för tillsynsmyndigheter för energi. Den skall beakta riskerna för missbruk av dominerande marknadsställning och för sammanslutningar i konkurrenshämmande syfte samt ta hänsyn till eventuella stordriftsfördelar och gränsöverskridande koncentrationers enhetsskapande inverkan och konsekvenserna för försörjningstryggheten.

6. *Kommissionen skall stödja tillsynsmyndigheterna genom att underlätta utbytet av information om vilken verksamhet företagen bedriver i andra medlemsstater, för att undvika en alltför hög grad av koncentration på den europeiska marknaden. Vid detta informationsutbyte skall sekretessbestämmelserna i artiklarna 9 och 12 följas.*

7. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med inhemsk rätt, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer vid brott mot sekretessbestämmelserna i detta direktiv.

8. *Medlemsstaterna skall se till att de nationella tillsynsmyndigheterna har rätt att kräva att de systemansvariga för överförings- och distributionsnät ändrar mekanismerna, villkoren och förfarandena för leverantörernas tillträde till deras nät så att dessa villkor och förfaranden blir skäliga och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.*

9. *Medlemsstaterna skall se till att de nationella tillsynsmyndigheterna har rätt att kräva att el eller eltransportkapaciteten frigörs från långfristiga avtal till marknadspriser, i de fall den nationella tillsynsmyndigheten anser att detta krävs för att hållbar konkurrens skall kunna utvecklas.*

10. *Medlemsstaterna skall se till att de nationella tillsynsmyndigheterna har rätt att ålägga företag inom elsektorn skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster genom att vidta och främja lämpliga åtgärder för energieffektivitet i linje med utvecklandet av hållbar konkurrens. Medlemsstaterna skall se till att småföretag och hushåll kan få rådgivning om energieffektivitet från den elleverantör som de valt.*

11. *Kommissionen skall tillsätta en grupp av europeiska tillsynsmyndigheter för den europeiska elmarknaden. Denna grupp skulle vara en lämplig mekanism för att främja samarbete och samordning mellan nationella tillsynsmyndigheter i syfte att främja harmonisering och utvecklande av lika villkor på den inre elmarknaden och försöka få till stånd en konsekvent tillämpning i alla medlemsstater. Kommitténs eller gruppens sekretariat skall ledas av kommissionen. Medlemsstaterna skall besluta om vilka organ som är nationella tillsynsmyndigheter i enlighet med detta direktiv.*

12. *Den nationella tillsynsmyndigheten åtminstone en gång om året avlägga rapport inför medlemsstatens nationella parlament. Medlemsstaterna skall även inrätta en föreskrivande övervakningskommitté, sammansatt av företrädare för de berörda parterna från ett tvärsnitt av samhället.*

13. *Elföretagen skall ha rätt att till en av staten och tillsynsmyndigheten oberoende domstol överklaga nationella tillsynsmyndigheters beslut."*

25. Följande artikel 23a skall införas:

"Artikel 23a

1. Tillsynsmyndigheterna skall var tredje månad informera kommissionen om elimport från tredje land med stöd av kommersiella överenskommelser. Den el som importeras måste uppfylla de krav på tillkännagivande som anges i bilagan, vilket vill säga att det skall tillkännages den procentuella sammansättningen av de olika bränslen som använts för att producera elektriciteten samt varje enskild energikällas andel av produktionen av växthusgaser, partikelutsläpp (svaveldioxid och kväveoxider) och kärnavfall.

2. Kommissionen skall utan dröjsmål lägga fram förslag för att reglera tillträdet för tredje land till den inre marknaden för el och gas, så att det skall kunna undvikas att energi saluförs till överdrivet låga priser ("dumpning"). I dessa förslag bör det framför allt föreskrivas att all el som importeras till den inre marknaden skall omfattas av produktions- och överföringsnormer som motsvarar dem som gäller inom EU, särskilt med tanke på miljö- och säkerhetskriterierna."

26. Artikel 24 skall utgå.

27. Artikel 25.1 skall ersättas med följande:

"1. Före utgången av det första året efter det att detta direktiv trätt i kraft skall kommissionen till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport om det behov av harmonisering som inte följer av bestämmelserna i detta direktiv. Vid behov skall kommissionen till rapporten bifoga alla harmoniseringsförslag som är erforderliga för en fungerande inre marknad för el."

28. Artikel 26 skall ersättas med följande:

"Artikel 26

Kommissionen skall se över tillämpningen av detta direktiv och senast den **1 oktober varje år** överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om vilka erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och helt fungerande inre elmarknad. Rapporten skall **bestå av fyra delar:**

- 1) *Rapport om situationen i fråga om försörjningstryggheten, i enlighet med artikel 6a.*
- 2) *Rapport om dominerande marknadsställning, underprissättning och mångfald bland marknadsaktörerna. I denna del av rapporten skall kommissionen undersöka i vilken utsträckning bestämmelserna för åtskillnad av verksamhetsgrenarna och tarifiering i detta direktiv har bidragit till att göra tillträdet till gemenskapens elnät rättvist och icke-diskriminerande.*
- 3) *Rapport om utvecklingen av harmonisering och lika villkor på den inre marknaden för el.*
- 4) *Rapport om de tre aspekterna av marknadens hållbarhet."*

30. Den bilaga vars text återfinns i *bilagan* till detta direktiv skall läggas *till*.

Artikel 2

Direktiv *90/547/EEG* skall upphöra att gälla den 1 januari 2003.

Artikel 3

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 december 2002. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 4

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat iden

På Europaparlamentets vägnar
Talman

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA

"BILAGA

Om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd, särskilt rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal¹ och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG av den 20 maj 1997 om konsumentskydd vid distansavtal², skall följande gälla:

- a) Medlemsstaterna skall tillförsäkra slutförbrukarna rätten till ett avtal med eltjänstleverantören i vilket följande skall anges:
- Leverantörens namn och adress.
 - Tillhandahållna tjänster, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga inkopplingen.
 - Tillhandahållna underhållstjänster.
 - Hur aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan fås.
 - Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp.
 - Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.
 - Hur det tvistlösningsförfarande som avses i punkt f inleds.

Villkoren skall vara skäliga och kända på förhand. Information om dem skall under alla omständigheter ges innan avtal ingås.

Då avtal ingås genom en mellanhand skall ovannämnda upplysningar också tillhandahållas innan avtalet ingås.

¹ EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.

² EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.

- b) Medlemsstaterna skall *garantera* att slutförbrukaren i god tid underrättas om ändringar av avtalsvillkoren, och får säga upp avtalet om de nya villkoren inte kan godtas. ***Konsumenterna skall i samband med denna information underrättas om att de har en sådan uppsägningsrätt. Tjänsteleverantörerna skall underrätta sina kunder direkt om varje avgiftshöjning. Detta skall ske vid lämplig tidpunkt och inte senare än en sedvanlig faktureringsperiod efter det att höjningen trätt i kraft.***
- c) Medlemsstaterna skall *se till* att allmänheten och slutförbrukarna har tillgång till öppen och tydlig information om priser, tariffer och standardavtal för tillgång till och utnyttjande av eltjänster.
- d) Medlemsstaterna skall *se till* att ***elföretag som levererar el till slutförbrukare tillhandahåller dessa ett visst minimimått av information i de räkningar de tillställer slutförbrukarna och i allt reklammaterial och säljfrämjande material som riktas till slutförbrukarna. Konsumenterna måste få klara besked om hur många procent av den el som levererats till dem eller som är avsedd att levereras till dem som alstrats med vart och ett av de bränslen som använts vid den kommersiella elproduktionen samt om vilken sammansättning av olika bränslen som elföretaget överlag använt under den närmast föregående sexmånadersperioden. Likaså bör det anges hur många procent av produktionen som kommer från kraftvärmeverk. När det gäller el som företag anskaffar via spotmarknaden skall de uppgifter om bränslesammansättningen som elbörsen är skyldig att offentliggöra var sjätte månad användas som utgångspunkt för den information som tillhandahålls om elektriciteten. Dessutom skall de totala effekterna som detta genomsnitt har för produktionen av växthusgaser, partikelutsläpp (svaveldioxid och kväveoxider) och kärnavfall anges. Företag som inte lämnar fullständiga upplysningar om sina elkällor enligt vad som stadgas i detta direktiv skall påföras sanktioner.***

Ett certifierat organ skall se till att det råder obegränsad insyn när det gäller mängder (kvantitet) och metoder (kvalitet) för elproduktion.

- e) Medlemsstaterna skall också vidta lämpliga åtgärder för att skydda utsatta ***konsumenter.***

- f) Medlemsstaterna skall *se till* att det finns klara och lättförståeliga, okomplicerade och billiga förfaranden för behandling av slutförbrukarnas klagomål. De skall anta åtgärder för att säkerställa att tvisterna kan lösas snabbt och rättvist med hjälp av dessa förfaranden. Förfarandena skall innefatta ett system för ersättning och återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i rekommendationen 98/257/EG¹.
- g) *Medlemsstaterna skall se till att de allmänna avtalsvillkoren är skäligen och medger insyn samt är avfattade på ett klart och begripligt språk. Ett fullständigt urval av betalningssätt skall finnas att tillgå utan kostnad. Utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda föreskrifterna i detta direktiv skall gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd gälla. Direktiv 93/13/EEG skall gälla och framför allt skall det prövas om avtalen om offentliga tjänster är skäligen. Konsumenterna skall också skyddas mot orättmätiga och vilseledande försäljningsmetoder.*
- h) *Medlemsstaterna skall se till att om en konsument tillfälligt inte kan betala sin räkning skall betalningen delas upp, med ett fastställt betalningsdatum.*
- i) *Medlemsstaterna skall garantera att avtal som ingås med privathushåll med en anslutningskapacitet på mindre än 10 kW skall erbjuda kunden åtminstone en typ av avtal utan fast minimipris, oberoende av förbrukningsmängd.*

All korssubventionering är förbjuden."

¹ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

Europaparlamentets ståndpunkt fastställd vid första behandlingen den 13 mars 2002 inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/.../EG om ändring av direktiv 98/30/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande²,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande³,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget⁴, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden *för naturgas*⁵ har på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av *denna inre marknad*.
- (2) Erfarenheterna från genomförandet av *detta direktiv* visar på de fördelar som *den inre marknaden* för gas innebär *i vissa medlemsstater* när det gäller ökad effektivitet, prissänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister vidlåder dock fortfarande marknaderna, *vilket framgår av kommissionens senaste jämförande studie* och de kan förbättras ytterligare *i följande hänseenden*:

¹ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60.

² EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

³ EGT C

⁴ Europaparlamentets ståndpunkt av den 13 mars 2002.

⁵ EGT L 204, 21.7.1998, s. 1.

- *Ökat utrymme för marknadskrafterna, bättre skydd för små konsumenter samt fullständiga upplysningar till dessa.*
 - *Effektiva och mer enhetliga tariffstrukturer inom överföring och distribution genom förhandsprissättning och åtskillnad av olika verksamhetsgrenar på olika ägare.*
 - *Konkreta åtgärder för att garantera likvärdiga förutsättningar för gasproduktion och minska riskerna för dominerande marknadsställning och underprissättning.*
 - *Åtgärder inriktade på marknads tendens att öka efterfrågan på gas.*
 - *En lämplig ram för att garantera nya energitjänster, som också behövs för att uppväga bortfallet av arbetstillfällen inom energisektorn.*
- (3) *I fördraget har gemenskapens medborgare tillförsäkrats rätten till fri rörlighet för varor och tjänster samt rätten till etableringsfrihet. Dessa rättigheter kan emellertid endast förverkligas med hjälp av en fullständigt öppen marknad där alla konsumenter fritt kan välja leverantör och alla leverantörer fritt kan leverera till sina kunder.*
- (4) *Med tanke på att konsumenterna förväntas bli allt mer beroende av naturgas bör man överväga initiativ och åtgärder för att främja ömsesidighet i villkoren för tillträde till näten i tredje land och i den mån det är möjligt begränsa snedvridning av konkurrensen på grund av import från länder som inte omfattas av gemenskapslagstiftningen.*
- (5) Europeiska rådet *efterlyste* vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 *snabba åtgärder* för att fullborda den inre marknaden för såväl el- som gassektorn och för att *skynda på avregleringen* inom dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad inom dessa områden. Europaparlamentet uppmanade i sin resolution av den 6 juli 2000¹ om kommissionens andra rapport till rådet och Europaparlamentet om *avregleringen* av energimarknaderna kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaderna.
- (6) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande inre marknad rör tillträde till näten, *prissättningen* och skillnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet, *vartill kommer att olika länder förfarit på olika sätt vid internaliseringen av miljökostnaderna samt att det statliga stödet till vissa delar av energisektorn varierat i omfång.*

¹ EGT C 121, 24.4.2001, s. 451.

- (7) För att uppnå icke-diskriminerande tillträde till näten är det av avgörande betydelse att oberoendet för den systemansvarige för överföringssystemet säkerställs. Bestämmelserna om åtskillnad mellan verksamheterna bör därför skärpas. För att säkerställa icke-diskriminerande tillträde till distributionsnäten bör krav på åtskillnad mellan verksamhetsgrenarna införas för systemansvariga för distributionssystem när det gäller gas. **Att nödvändig nätinфраstruktur, bland annat kapaciteten för sammankoppling och decentraliserad gasproduktion, anläggs och underhålls bidrar till en stabil gasförsörjning.**
- (8) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från kraven på åtskillnad av verksamhetsgrenarna.
- (9) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till viktig infrastruktur för överföring, inbegripet lagring och andra stödanläggningar, skall bli öppna och tydliga, förutsägbara och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan **diskriminering**.
- (10) **Oberoende myndigheter i medlemsstaterna** behövs om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. De bör minst ha befogenhet att fastställa eller godkänna **metoden för att fastställa tariffer eller** överförings- och distributionstariffer och tariffer för tillträde till anläggningar för flytande naturgas (LNG-anläggningar) och **lagringsanläggningar** innan de träder i kraft.
- (11) **Myndigheter i medlemsstaterna bör kunna godkänna metoder för fastställande av tariffer eller tariffer** på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller en systemansvarig för en LNG-anläggning **eller en lagringsanläggning**, eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om.
- (12) Av konkurrens- och **rättviseskäl** bör de ekonomiska **fördelarna** med den inre marknaden så snart som möjligt blir tillgängliga för industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och för alla gemenskapsmedborgare.

- (13) **Gaskunderna** bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre marknaden för naturgas bör likväl ske stegvis, för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.
- (14) När marknaderna stegvis öppnas för fri konkurrens kommer **vissa av** skillnaderna mellan medlemsstaterna att försvinna stegvis. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt.
- (15) I direktiv 98/30/EG anses tillträde till lagring som tillträde till en del av gassystemet. Mot bakgrund av erfarenheterna från genomförandet av den inre marknaden bör ytterligare åtgärder vidtas för att förtydliga bestämmelserna om tillträde till lagring och andra stödtjänster, och för att ytterligare särskilja driften av överförings- och distributionssystemen samt gaslagring och **LNG-anläggningar**.
- (16) **Av skäl som gäller försörjningstrygghet, behoven av allmännyttiga tjänster och miljöskydd** bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat bevakas och lämpliga åtgärder bör vidtas om försörjningstryggheten, **de allmännyttiga tjänsterna eller miljön** äventyras.
- (17) **Av omsorg om miljöskyddet och för att trygga en stabil energiförsörjning bör medlemsstaterna se till att biogas och gas från biomassa kan få tillträde till systemet under förutsättning att detta tillträde till fullo uppfyller kraven på säkerhet för anläggningarna och konsumenterna.**
- (18) **Medlemsstaterna kommer också i fortsättningen att behöva långsiktiga take-or-pay-avtal för sin gasförsörjning, och gasförsörjningsföretagen bör kunna fortsätta att använda sådana avtal så länge de inte strider mot målen för detta direktiv.**

- (19) Medlemsstaterna bör tillförsäkra alla kunder rätten att få tillgång till - om de är anslutna - **gasförsörjning** av en bestämd kvalitet till **överkomliga, lätt och tydligt jämförbara** och rimliga priser av ett slag som medger insyn. För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla högsta möjliga kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktivet. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög **kvalitet**.
- (20) **Direktiv 98/30/EG** bör därför ändras i enlighet med detta.
- (21) I överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen såsom de kommer till uttryck i artikel 5 i fördraget kan målen för den planerade åtgärden, nämligen att skapa en fullständigt fungerande inre **marknad för gas** där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna och kan därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre uppnås på gemenskapsnivå. Detta direktiv inskränker sig till det minimum som krävs för att nå detta mål och går inte utöver vad som är nödvändigt för detta **ändamål**.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS **FÖLJANDE**:

Artikel 1

Direktiv 98/30/EG ändras på följande sätt:

1. Skäl 11 skall ersättas med följande:

"11. Som allmän regel måste företag inom naturgassektorn och företag som producerar biogas och gas från biomassa kunna bedriva sin verksamhet utan att utsättas för diskriminering."

2. *Artikel 1 skall ersättas med följande:*

"Artikel 1

Med detta direktiv utfärdas gemensamma bestämmelser för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas, biogas och gas av biomassa. Direktivet innehåller dessutom föreskrifter för hur gassektorn skall vara organiserad och hur den skall fungera, också i fråga om kondenserad gas (LNG), tillträde till marknaderna samt kriterierna och förfarandet för beviljande av tillstånd för överföring, leverans och lagring av natur- och biogas."

3. Artikel 2 skall ändras på följande sätt:

a) *Punkt 9 skall ersättas med följande:*

"9. "lagringsanläggning": en anläggning som används för lagring av naturgas och ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, bortsett från den del som används för produktionsverksamhet och alla LNG-anläggningar,"

b) *Punkt 11 skall ersättas med följande:*

"11. "LNG-anläggning": en terminal som används för kondensering av naturgas eller import och återförgasning av LNG,"

c) *Punkt 12 skall ersättas med följande:*

"12. "system": omfattar överförings- och distributionsnät, LNG-anläggningar samt stödanläggningar och stödtjänster, såsom lagringsanläggningar och tjänster och motsvarande flexibilitetsinstrument, balansering av belastning och blandning, som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet dess anläggningar för annan stödverksamhet än lagring, och sådana som tillhör anknutna företag och som är nödvändiga för att erbjuda tillgång till överföring och distribution,"

d) *Följande punkt 20a skall införas:*

"20a. "icke-hushållskund": konsument som köper naturgas som inte är avsedd för det egna hushållet; begreppet omfattar producenter, överförings- och distributionsföretag och grossister."

e) *Punkt 25 skall ersättas med följande:*

"25. "försörjningstrygghet": trygghet beträffande såväl försörjning som tillhandahållande samt teknisk säkerhet."

f) *Följande punkt 26 skall läggas till:*

"26. "flexibilitetsinstrument": ett styrmedel som avser anpassa utbudet på gas enligt kundernas behov, exempelvis tillträde till lagringsanläggningar eller flexibilitet i försörjningskedjan för LNG."

4. Artikel 3 skall ersättas med följande:

"Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, säkerställa att **gasföretag** drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt elmarknad **och en trygg och miljömässigt hållbar gasförsörjning och detaljhandel med gas**. Medlemsstaterna får inte diskriminera mellan sådana företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med beaktande av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, i det allmänna ekonomiska intresset ålägga företag som bedriver verksamhet inom **gassektorn** att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse **försörjningstrygghet**, leveransernas regelbundenhet, kvalitet och pris samt miljöskydd (**inbegripet klimatförändringar**) och **energieffektivitet och forskning och utveckling**. Sådana tjänster skall vara klart definierade, öppna och tydliga, icke-diskriminerande och kontrollerbara. **Allmännyttiga tjänster får inte begränsa konkurrensen mellan gasföretagen på ett oskäligt sätt.** För att kunna tillhandahålla allmännyttiga tjänster som avser försörjningstrygghet, **överföring och slutanvändning samt främjande och användning av förnybara energikällor** kan medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till möjligheten att tredje part ansöker om att få tillträde till systemet. **Tillsynsmyndigheterna skall övervaka hur tarifferna i slutförbrukarledet utvecklas, särskilt i förhållande till nationella konsumentpriser, inkomster och levnadskostnader. I denna fråga skall lämpligt samråd ske med konsumentorganisationer och andra berörda företag. Medlemsstaterna får, med hänsyn till nationella villkor, ålägga utsedda företag att av hushållsförbrukare inte ta ut avgifter som överskrider vissa pristak. När en tillfredsställande konkurrensnivå har uppnåtts bör alla pristak tas bort.**

3. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukarna och för att garantera ett starkt konsumentskydd **för privathushållen**, särskilt i form av klara och förståeliga **allmänna** avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för **tvistlösning**. **Medlemsstaterna skall garantera att de enskilda kunderna i princip kan byta till en ny leverantör.**

4. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd och försörjningstrygghet särskilt genom att underhålla och anlägga nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammankopplingskapacitet.

5. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artiklarna 5, 6, 16 och 21 i den utsträckning som tillämpningen av dem, rättsligen eller i praktiken, skulle hindra elföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem av allmänt ekonomiskt intresse, och i den mån handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det strider mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder enligt detta direktiv och artikel 86 i fördraget."

5. Följande artikel 3a skall införas:

"Artikel 3a

1. Medlemsstaterna skall vartannat år underrätta kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att uppfylla förpliktelserna om allmännyttiga tjänster *samt om hur dessa åtgärder påverkat konkurrensen inom gassektorn, både på det nationella och det internationella planet*, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. Underrättelsen skall bl.a. avse åtgärder som rör miljöskydd, försörjningstrygghet, skydd för kunder och slutförbrukare, social och regional sammanhållning och upprätthållandet av kvaliteten på tjänsterna.

2. Kommissionen skall vartannat år offentliggöra en rapport som innehåller en analys och en effektivitetsbedömning av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet, *varvid särskild hänsyn skall tas till hur åtgärderna påverkat konkurrensen på gasmarknaden*. Kommissionen skall vid behov utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet *eller för att förhindra en avskärmning av marknaden*.

3. Konsumenterna skall även informeras om sina rättigheter när det gäller samhällsomfattande tjänster."

6. Följande artikel 4a skall införas:

"Artikel 4a

1. Medlemsstaterna skall tilldela ett organ, som får vara den oberoende tillsynsmyndighet som avses i artikel 22, uppgiften att bevaka frågor som rör försörjningstryggheten. Organet skall särskilt bevaka balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, ***energinätens funktionsduglighet och underhållet av dem samt bedöma den potentiella överföringskapaciteten***. Organet skall senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport som skall sammanfatta vad det kommit fram till i dessa frågor och vilka åtgärder som vidtagits eller skall vidtas i samband därmed; rapporten skall omedelbart överlämnas till kommissionen.

Organen skall bidra till att den inre marknaden för gas utvecklas samt till att sektorn för gas harmoniseras och får likadana spelregler på det europeiska planet. Detta skall ske genom att de, under former som medger insyn, samarbetar sinsemellan och med kommissionen, för att garantera att bestämmelserna i detta direktiv om gas tillämpas.

För detta ändamål skall de nationella eller regionala tillsynsmyndigheterna eftersträva enighet framför allt om vilka slags styrmedel och redskap som är lämpligaste för ingripande i vissa situationer på den europeiska marknaden för gas.

När kommissionen med tanke på att målen i detta direktiv skall uppnås går ut med rekommendationer till medlemsstaterna skall dessa se till att de nationella tillsynsmyndigheterna i högsta möjliga grad tar hänsyn till rekommendationerna när de utför sina uppgifter.

2. ***Samarbetet kommer bland annat att äga rum i en kommitté eller grupp som består av de europeiska tillsynsmyndigheterna för gassektorn. Kommissionen skall inrätta en europeisk grupp för tillsynsmyndigheter för den europeiska gasmarknaden som en lämplig mekanism för att uppmuntra samarbete och samordning mellan de nationella tillsynsmyndigheterna i syfte att främja utvecklingen av den inre marknaden för gas och för att uppnå enhetlig tillämpning i alla medlemsstater.***

3. På grundval av den rapport som avses i punkt 1 skall kommissionen årligen överlämna ett meddelande till Europaparlamentet och rådet som analyserar olika frågor som rör **systemens kapacitetsnivå**, försörjningstryggheten för naturgas i gemenskapen, särskilt den rådande och förväntade balansen mellan tillgång och efterfrågan. Kommissionen skall, där så är lämpligt, utfärda rekommendationer."

7. Artikel 7 skall ersättas med följande:

"Artikel 7

1. **Varje gasföretag** som äger överförings-, lagrings- eller LNG anläggningar **har såsom systemansvarig ansvaret** för drift, underhåll och utveckling **av sina anläggningar** och **för** deras sammankoppling med andra system för att **bidra till** försörjningstryggheten.

2. Den som är systemansvarig för överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar skall **därför**

- a) på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön driva, underhålla och utveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar,
- b) får inte diskriminera systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för företag som är anknutna till denne,
- c) förse övriga överförings-, lagrings-, LNG- eller distributionsföretag med den information som behövs för att **garantera** att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammankopplade systemet.

3. De regler om balansering av gassystem som antas av en systemansvarig för överförings- och distributionssystem skall vara öppna och tydliga och icke-diskriminerande. Tariffer och villkor för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall **offentliggöras** på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar rådande marknadspriser. Innan de träder i kraft **skall de eller metoderna för fastställandet av dem** godkännas av **en eller flera av de i artikel 22.1 omnämnda och av medlemsstaterna utsedda myndigheterna, i överensstämmelse med det förfarande som fastställts i artikel 22.1."**

8. Följande artiklar 7a och 7b skall införas:

"Artikel 7a

1. Medlemsstaterna kan begära att den systemansvarige för överföringssystemet **uppfyller vissa minimikrav i samband med underhåll och utveckling av** överföringssystemet, inbegripet sammankopplingskapaciteten.

2. Om den systemansvarige för överföringssystemet i fråga om ägande inte redan är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med överföringssystemet att göra, skall denne systemansvarige för överföringssystemet vara oberoende av annan verksamhet som inte har med överföring att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande.

För att säkerställa att den systemansvarige för överföringssystemet är oberoende skall följande kriterier gälla:

- a) Personer som ansvarar för ledningen av överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget vilka direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende gasproduktion, gasdistribution eller gasförsörjning.
- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de personliga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att ledningen kan agera självständigt.
- c) Den systemansvarige för överföringssystemet skall **juridiskt och i praktiken vara oberoende av gasförsörjningsföretaget, i fråga om sina möjligheter att förfoga över** de tillgångar som behövs för att underhålla och bygga ut **näten**.

Artikel 7b

Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt."

9. *Artikel 10 skall ändras på följande sätt:*

a) *Punkt 1 skall ersättas med följande:*

"1. Varje gasföretag som äger distributionsanläggningar skall i sin egenskap av systemansvarig ansvara för att, på ekonomiska villkor, driva, underhålla och utveckla sina anläggningar, med vederbörlig hänsyn till miljön."

b) *Punkt 3 skall ersättas med följande:*

"3. Varje distributionsföretag skall förse varje annat distributionsföretag och/eller varje överföringsföretag och/eller lagringsföretag med tillräcklig information för att garantera att transport av naturgas eller biogas kan ske på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammankopplade systemet."

c) *Efter punkt 3 skall följande punkt läggas till som punkt 4:*

"4. Om den systemansvarige för distributionssystemet i fråga om ägande inte redan är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med distributionssystemet att göra, skall den systemansvarige för distributionssystemet vara oberoende av annan verksamhet som inte har med distribution att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande.

För att säkerställa att den systemansvarige för distributionssystemet är oberoende skall följande kriterier gälla:

- a) Personer som ansvarar för ledningen av distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget vilka direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende gasproduktion, gasöverföring eller gasförsörjning.
- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de personliga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen av distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att ledningen kan agera självständigt.

- c) Den systemansvarige för distributionssystemet skall utöva fullständig kontroll över de tillgångar som behövs för att underhålla och bygga ut **nätet**.

Bestämmelserna i första och andra stycket skall gälla från och med den 1 januari 2004. Medlemsstaterna kan besluta att inte tillämpa dessa bestämmelser i fråga om integrerade naturgasföretag som vid den tidpunkten har mindre än 100 000 kunder."

10. Följande artikel 11a skall införas:

"Artikel 11a

Reglerna i artiklarna 7a.2 och 10.4 hindrar inte att ett kombinerat överförings- och distributionssystem kan drivas av en systemansvarig som är helt oberoende av annan verksamhet som inte har med driften av överförings- och distributionssystemen att göra åtminstone i fråga om juridisk form, organisation och beslutsfattande, och som uppfyller kraven i artikel 7a.2."

11. Artikel 13.3 skall ersättas med följande:

"3. För att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen skall integrerade naturgasföretag i sin interna bokföring särredovisa gasverksamhetsgrenarna överföring, distribution, försörjning, LNG och lagring samt, där så är lämpligt, upprätta en koncernredovisning för verksamhet utanför gassektorn på det sätt företaget hade varit skyldigt att göra om verksamheten i fråga bedrivits i separata företag. Den interna bokföringen skall innehålla en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren."

12. Artiklarna 14 och 15 skall ersättas med följande:

"Artikel 14

1. Alla medlemsstater skall säkerställa att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystem och LNG-anläggningar som grundas på offentliggjorda tariffer **eller offentliggjorda väsentligare affärsvillkor**, och som gäller för alla berättigade kunder och som skall tillämpas objektivt och utan att någon systemanvändare diskrimineras. **Medlemsstaterna skall se till att tarifferna eller metoden för att fastställa tarifferna** innan de träder i kraft, **efter ansökan eller på eget initiativ, godkänns** av en **myndighet** som inrättats i enlighet med **artikel 22.1**.

2. Systemansvariga för överföringssystem skall, vid behov och för att kunna utföra sina arbetsuppgifter, bl.a. avseende gränsöverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringssystem på de villkor och enligt de principer som anges i punkt 1.

3. Oaktat bestämmelserna i punkterna 1 och 2 skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att det skall kunna förhandlas fram avtal som gör det möjligt att reservera kapacitet, också på lång sikt, i befintliga eller för anläggning planerade naturgasnät för högtryck, lagringsanläggningar eller LNG-anläggningar, i de fall då detta är till nytta för försörjningstryggheten, eller för att öka sammankopplingskapaciteten eller trygga möjligheterna att transportera mycket stora mängder gas.

Avtal av det slag som avses i ovannämnda stycke skall förhandlas fram mellan de naturgasföretag som berörs av dem och de får inte innehålla oskäligen bestämmelser eller obefogade begränsningar för konkurrensen.

Medlemsstaterna skall vid behov samverka för att underlätta att det byggs anläggningar eller gränsöverskridande sammankopplingskapacitet.

Artikel 15

1. Om tillträde till lagring och motsvarande flexibilitetsinstrument är tekniskt eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet för försörjning av kunderna får medlemsstaterna välja att organisera detta tillträde enligt något eller båda av de förfaranden som anges i punkterna 2 och 3; detta gäller även tillträde till andra stödtjänster. Förfarandena skall användas i enlighet med objektiva, öppna och icke-diskriminerande kriterier.

2. Vid förhandlat tillträde skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammankopplade systemet, skall kunna förhandla om tillträde till systemet med avsikt att ingå försörjningsavtal med varandra på grundval av frivilliga kommersiella överenskommelser. Parterna skall vara skyldiga att i god anda förhandla om tillträde till systemet.

Avtalen om tillträde till systemet skall förhandlas fram med den berörda systemansvarige eller med de berörda naturgasföretagen. Medlemsstaterna skall kräva att naturgasföretagen offentliggör sina viktigaste kommersiella villkor för utnyttjande av systemet senast den [ange ett datum] och därefter årligen.

3. De medlemsstater som väljer ett förfarande med reglerat tillträde skall vidta nödvändiga åtgärder för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammankopplade systemet, rätt till tillträde till systemet på grundval av offentliggjorda tariffer eller andra villkor och skyldigheter för att utnyttja systemet. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå försörjningsavtal med andra konkurrerande naturgasföretag än systemets ägare eller operatör eller ett anknutet företag.

4. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att naturgasföretagen skall ställa flexibilitetsinstrument till förfogande för sina kunder och för de företag som levererar gas till dem, såvida detta av tekniska och ekonomiska skäl är nödvändigt för att de skall kunna erbjuda ett effektivt tillträde till nätet."

13. Artikel 16 skall utgå.

14. **I artikel 17 skall följande punkt läggas till som punkt 3:**

"3. Tillträde kan endast nekas i de fall som nämns i punkt 1. Medlemsstaterna skall så långt systemets säkerhet medger se till att systemanvändarna får tillgång till nätens och, när så behövs, lagringsanläggningarnas hela tillgängliga kapacitet.

De myndigheter som avses i artikel 22 skall därför kräva att de systemansvariga för överföringsnäten och lagringsanläggningarna med jämna mellanrum redogör för den tillgängliga kapaciteten samt meddelar varje gång ytterligare kapacitet frigörs. Informationen om den tillgängliga kapaciteten skall offentliggöras."

15. Artikel 18 skall ersättas med följande:

"Artikel 18

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla icke-hushållskunder skall kunna välja gasleverantör fritt och ha samma rätt som berättigade kunder att få tillträde som tredje part för att kunna utföra sådan försörjning som avses i artiklarna 14 och 15 senast från och med den 1 januari 2004.

2. Medlemsstaterna skall se till att alla kunder kan välja gasleverantör fritt och ha samma rätt som berättigade kunder att få tillträde som tredje part för att kunna utföra sådan försörjning som avses i artiklarna 14 och 15 senast från och med den 1 januari 2005."

16. *Artikel 22* skall ersättas med följande:

"Artikel 22

1. Medlemsstaterna skall *utse ett eller flera behöriga organ till* tillsynsmyndigheter. *De skall dessutom i så hög grad som möjligt vara oberoende av medlemsstaternas regeringar och skall* vara helt oberoende av gasindustrins intressen. De skall *ha till uppgift att kontinuerligt övervaka marknaden, särskilt vad gäller konkurrensnivån, och skapa lika villkor på gasmarknaden, och* åtminstone ha ensamt ansvar för att

- a) *på förhand* fastställa eller godkänna villkoren för anslutning och tillträde till nationella nät, inbegripet överförings- och distributionstariffer *eller metoder för att beräkna dem eller referenstariffer* och villkor och tariffer *eller metoder för att beräkna dem eller referenstariffer* för tillträde till LNG-anläggningar,
- b) *övervaka att särredovisning tillämpas inom bokföringen samt vidta ytterligare åtgärder för att förhindra korssubventionering mellan produktions-, överförings- och distributionsverksamheten och överförings-, distributions-, handels-/leveransverksamheten och detaljhandeln,*
- c) *på förhand fastställa eller godkänna villkoren för tillhandahållande av balanseringstjänster,*
- d) *säkerställa att det inte förekommer någon diskriminering och att konkurrensen främjas när det gäller tillträde,* förvaltning och tilldelning av sammankopplingskapacitet i samarbete med de nationella tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater där sammankoppling finns,

- e) *se till att det finns diskrimineringsfria och konkurrensfrämjande förfaranden för att åtgärda överbelastning i det nationella gasnätet,*
- f) *se till att bestämmelserna i artikel 3.3 och 3.4 följs.*
- g) *övervaka villkoren och se efter att utbudet innefattar flexibilitet,*
- h) *godkänna och göra det förfarande bindande som tillämpas för beräkning av överförings- och distributionstarifferna, balanseringstjänsterna och de föreskrifter som finns omnämnda i artikel 7.3,*
- i) *övervaka och rapportera om marknadsutvecklingen i koncentrationshänseende och bistå de behöriga nationella organ som ansvarar för att kontrollera företagskoncentrationer vid eventuella förslag om ändringar av ägandeförhållandena inom sektorn.*

2. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att se till att de tillsynsmyndigheter som avses i punkt 1 skall kunna utföra sina åligganden enligt punkterna 1-4 snabbt och effektivt.

3. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning eller konkurrenshämmande verksamhet. Dessa mekanismer, inberäknat tillsynsmyndigheternas årliga utvärderingar, skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

4. Medlemsstaterna skall ge de behöriga myndigheterna befogenhet att vid behov ålägga de systemansvariga för ett överförings- eller ett distributionsnät att inom den ram som fastställts eller godkänts ändra de villkor, tariffer, bestämmelser och mekanismer som avses i punkt 1 för att säkerställa att de är skäligen och tillämpas utan diskriminering.

5. Om det till den behöriga myndigheten inges ett klagomål över en systemansvarig för ett överförings- eller distributionsnät och klagomålet grundar sig på de kriterier som uppräknats i punkt 1 skall den behöriga myndigheten inom två månader fatta ett bindande beslut i frågan.

6. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med inhemsk rätt, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer vid brott mot sekretessbestämmelserna i detta direktiv.

7. Medlemsstaterna skall sörja för att tillsynsmyndigheterna har befogenhet att kräva att gas eller överföringskapacitet för gas skall frigöras från att vara bunden till långfristiga avtal och ställas till förfogande till gängse marknadspris, i de fall då tillsynsmyndigheterna anser detta nödvändigt med tanke på utvecklingen av en hållbar konkurrens."

17. Artikel 28 skall ersättas med följande:

"Artikel 28

Kommissionen skall se över tillämpningen av detta direktiv och senast den [ange ett datum] överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om vilka erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och helt fungerande inre naturgasmarknad, för att Europaparlamentet och rådet vid en lämplig tidpunkt skall kunna överväga att införa bestämmelser för att ytterligare förbättra den inre naturgasmarknaden. Rapporten skall särskilt behandla i vilken utsträckning direktivets åtskillnads- och tarifferingsbestämmelser har bidragit till att göra tillträdet till gemenskapens gassystem rättvist och icke-diskriminerande. Rapporten skall också behandla eventuella harmoniseringsbehov som inte är förknippade med detta direktiv.

I rapporten skall dessutom anges vilka framsteg som gjorts inom ramen för de bilaterala förbindelserna med tredje länder som producerar och exporterar naturgas för att främja ett ömsesidigt tillträde till resurserna, produktionsanläggningarna och infrastrukturen för överföring av naturgas, i syfte att öka konkurrensen såväl i dessa länders system som inom gemenskapen.

I rapporten skall också tas upp vilka effekter de utarbetade bestämmelserna om tillträde till näten i de tredje länder som producerar och exporterar naturgas haft på konkurrensen mellan gemenskapens företag.

18. Den bilaga vars text återfinns i *bilagan* till detta direktiv skall läggas *till*.

Artikel 2

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv *senast ...^P*. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 3

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i

På Europaparlamentets vägnar
Talman

På rådets vägnar
Ordförande

^P *Två år efter det att detta direktiv trätt i kraft.*

BILAGA

"BILAGA

Om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd, särskilt rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal¹ och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG av den 20 maj 1997 om konsumentskydd vid distansavtal², skall följande gälla:

- a) Medlemsstaterna skall tillförsäkra slutförbrukarna rätten till ett avtal med gastjänstleverantören i vilket följande skall anges:
- Leverantörens namn och adress.
 - Tillhandahållna tjänster, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga inkopplingen.
 - Tillhandahållna underhållstjänster.
 - Hur aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan fås.
 - Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp.
 - Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.
 - Hur det tvistlösningsförfarande som avses i punkt e inleds.

Villkoren skall vara skäliga och kända på förhand. Information om dem skall under alla omständigheter ges innan avtal ingås.

Då avtal ingås genom en mellanhand skall ovannämnda upplysningar också tillhandahållas innan avtalet ingås.

- b) Medlemsstaterna skall ***garantera att användare och privathushåll*** i god tid underrättas om ändringar av avtalsvillkoren, och får säga upp avtalet om de nya villkoren inte kan godtas. ***Konsumenterna skall i samband med denna information underrättas om att de har en sådan uppsägningsrätt. Tjänstleverantörerna skall underrätta sina kunder direkt om varje avgiftshöjning. Detta skall ske vid lämplig tidpunkt och inte senare än en sedvanlig faktureringsperiod efter det att höjningen trätt i kraft.***

¹ EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.

² EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.

- c) Medlemsstaterna skall *se till* att allmänheten och slutförbrukarna har tillgång till öppen och tydlig information om priser, tariffer och standardavtal för tillgång till och utnyttjande av gastjänster.
- d) Medlemsstaterna skall också vidta lämpliga åtgärder för att skydda utsatta kunder.
- e) Medlemsstaterna skall *se till* att det finns klara och lättförståeliga, okomplicerade och billiga förfaranden för behandling av slutförbrukarnas klagomål. De skall anta åtgärder för att säkerställa att tvisterna kan lösas snabbt och rättvist med hjälp av dessa förfaranden. Förfarandena skall innefatta ett system för ersättning och återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i rekommendationen 98/257/EG¹.
- f) Medlemsstaterna skall *se till* att ***de allmänna avtalsvillkoren är skäliga och medger insyn samt är avfattade på ett klart och begripligt språk. Utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda föreskrifterna i detta direktiv skall gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd gälla. Direktiv 93/13/EEG skall gälla och framför allt skall det prövas om avtalen om offentliga tjänster är skäliga. Konsumenterna skall också skyddas mot orättmätiga och vilseledande försäljningsmetoder.***

¹ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.